

Vec C-423/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

10. júl 2023

Vnútroštátny súd:

Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

7. júl 2023

Žalobkyňa:

Secab Soc. coop.

Žalovaní:

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA

Predmet konania vo veci samej

Zrušenie viacerých aktov a faktúr vydaných žalovanými.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Na základe článku 267 ZFEÚ sa žiada, aby Súdny dvor objasnil, či talianska právna úprava stanovujúca určitý maximálny strop pre príjmy výrobcov z predaja elektrickej energie, najmä pokiaľ ide o odvetvie obnoviteľných zdrojov energie, je zlučiteľná s právnymi predpismi Únie v tejto oblasti.

Prejudiciálne otázky

1. Bránia článok 5 ods. 4 smernice (EÚ) 2019/944, odôvodnenia 3 a 12 smernice (EÚ) 2018/2001, odôvodnenia 27, 28, 29 a 39, článok 6 ods. 1 a článok 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/1854 vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej strop trhových príjmov z predaja elektrickej energie spôsobom určeným v článku 15a zákonného dekrétu č. 4 z 27. januára 2022, ktorý nezaručuje výrobcom ponechať si 10 % svojich príjmov presahujúcich tento strop?
2. Bránia článok 5 ods. 4 smernice (EÚ) 2019/944, odôvodnenia 2, 3 a 12 smernice (EÚ) 2018/2001, odôvodnenia 27, 28, 29 a 39, článok 6 ods. 1 a článok 8 ods. 2 písm. b) a c) nariadenia (EÚ) 2022/1854 vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej strop trhových príjmov z predaja elektrickej energie spôsobom určeným v článku 15a zákonného dekrétu č. 4 z 27. januára 2022, ktorý nezachováva a nestimuluje investície do odvetvia obnoviteľných zdrojov energie?
3. Bránia odôvodnenie 3 smernice (EÚ) 2018/2001, odôvodnenia 27 a 41, článok 7 ods. 1 písm. h), i) a j), článok 8 ods. 1 písm. a) a d) a článok 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/1854 vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej strop trhových príjmov z predaja elektrickej energie spôsobom určeným v článku 15a zákonného dekrétu č. 4 z 27. januára 2022, ktorý nestanovuje žiadny osobitný strop príjmov z predaja energie vyrobenej z čierneho uhlia, ani odlišnú právnu úpravu vo vzťahu k rôznym zdrojom výroby?

Uvedené predpisy práva Únie a judikatúra Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ, a najmä jej článok 5.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, najmä jej odôvodnenia 2, 3, 12 a 29.

Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie, najmä odôvodnenia 1, 3, 6, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 39, 40, 41 a 71, články 6, 7 a 8.

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu, najmä body 2.2.1., 2.2.2., závery a príloha 2.

Rozsudky Súdneho dvora z 29. septembra 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, a z 1. júla 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037.

Uvedené vnútroštátne predpisy

Decreto-legge 27 gennaio 2022, n. 4 (zákonný dekrét č. 4 z 27. januára 2022); článok 15a

V odseku 1 sa stanovuje, že od 1. februára 2022 do 31. decembra 2022 sa bude uplatňovať kompenzačný mechanizmus na cenu energie pre elektrickú energiu dodávanú do siete rôznymi druhmi zariadení používajúcimi obnoviteľné zdroje energie.

V odseku 3 sa stanovuje, že GSE (Gestore dei servizi energetici - prevádzkovateľ energetických služieb, ďalej len „GSE“), vypočíta rozdiel medzi referenčnou cenou a trhovou cenou a určí spôsob odvodenia týchto cien.

V odseku 4 sa stanovuje, že ak rozdiel podľa odseku 3 je kladný, GSE uhradí výrobcovi zodpovedajúcu sumu a v prípade, že je záporný, vykoná vyúčtovanie alebo požiada výrobcu o zaplatenie zodpovedajúcej sumy (obojsmerný kompenzačný mechanizmus).

Decreto-legge 9 agosto 2022, n. 115 (zákonný dekrét č. 115 z 9. augusta 2022); článok 11

Legge 29 dicembre 2022, n. 197 (zákon č. 197 z 29. decembra 2022, článok 1

V odseku 30 sa stanovuje, že od 1. decembra 2022 do 30. júna 2023 sa bude uplatňovať strop na trhové príjmy z výroby elektrickej energie, a to pre elektrickú energiu dodávanú do siete zo zariadení používajúcich obnoviteľné zdroje energie, ktoré nespádajú do pôsobnosti uvedeného článku 15a, a zo zariadení používajúcich neobnoviteľné zdroje energie uvedené v článku 7 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/1854.

V odseku 31 sa stanovuje, že strop príjmov sa vzťahuje na všetky trhové príjmy výrobcov elektrickej energie vyrobenej vo vyššie uvedených zariadeniach a prípadných sprostredkovateľov zúčastňujúcich sa na veľkoobchodných trhoch s elektrinou v mene takýchto výrobcov.

V odseku 32 sa stanovuje, že GSE vypočíta rozdiel medzi referenčnou cenou a trhovou cenou a určí spôsob odvodu týchto cien.

V odseku 33 sa stanovuje, že ak rozdiel podľa odseku 32 je záporný, GSE vykoná vyúčtovanie alebo požiada výrobcu o zodpovedajúcu sumu (mechanizmus jednosmernej kompenzácie).

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Žalujúca spoločnosť vyrába elektrickú energiu prostredníctvom vodných elektrární.
- 2 V rámci vykonávania článku 15a zákonného dekrétu č. 4 z 27. januára 2022 ARERA (Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente - Regulačný orgán pre elektrinu, plyn a životné prostredie, ďalej len „ARERA“) svojimi rozhodnutiami z 2022 a 2023 zaradil žalobkyňu do zoznamu spoločností, na ktoré sa vzťahuje toto pravidlo a následne GSE vystavil žalobkyni viaceré faktúry. Tieto rozhodnutia, iné súvisiace akty a uvedené faktúry sú predmetom žaloby o zrušenie podanej žalobkyňou na vnútroštátny súd.
- 3 Podľa článku 15a pre výrobcov uvedených v tomto článku je cena za predaj energie určená zákonodarcom na autoritatívnom základe stanovením stropu príjmov, namiesto toho, aby bola určená trhom.
- 4 Tento článok sa mal uplatňovať v období od 1. februára 2022 do 31. decembra 2022, ale článok 11 zákonného dekrétu č. 115 z 9. augusta 2022 predĺžil lehotu do 30. júna 2023.
- 5 Dňa 8. októbra 2022 nadobudlo účinnosť nariadenie (EÚ) 2022/1854 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie, ktoré stanovilo okrem iného vyšší strop príjmov a širší rozsah pôsobnosti ako článok 15a.
- 6 V súvislosti s obdobím od 1. decembra 2022 do 30. júna 2023 odseky 30 až 38 článku 1 zákona č. 197 z 29. decembra 2022 vykonali články 6, 7 a 8 nariadenia (EÚ) 2022/1854, pričom však vylúčili zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie, na ktoré sa už vzťahoval článok 15a.
- 7 Strop príjmov podľa článku 15a sa v období od 1. februára 2022 do 30. júna 2023 teda vzťahoval na výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov, bez ohľadu na nadobudnutie účinnosti zákona č. 197 z 29. decembra 2022, ktorý sa v období od 1. decembra 2022 do 30. júna 2023 naopak vzťahoval na výrobcov energie z neobnoviteľných zdrojov a z obnoviteľných zdrojov neuvedených v článku 15a.

- 8 Hoci teda článok 15a predchádzal nariadeniu (EÚ) 2022/1854, v podstate predstavoval vnútroštátne pravidlo, ktorým sa vykonalo ustanovenie práva EÚ, pokiaľ ide o energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 9 Žalobkyňa tvrdí, že článok 15a zákonného dekrétu č. 4 z 27. januára 2022 je v rozpore s právom Únie.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 10 Od konca roka 2021 ceny elektrickej energie abnormálne vzrástli v dôsledku mimoriadneho zvýšenia cien plynu v prípade jeho používania ako paliva na výrobu elektrickej energie.
- 11 Článok 15a, podobne ako nariadenie (EÚ) 2022/1854, bol prijatý s cieľom dočasne obmedziť mimoriadne trhové príjmy výrobcov energie, ktorí tým, že pri výrobe nepoužívajú plyn, ich náklady nie sú závislé od vývoja cien plynu. Na tento účel sa v článku 15a stanovuje uplatnenie stropu na uvedené mimoriadne príjmy a rozdelenie zodpovedajúcich súm konečným zákazníkom.
- 12 Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či konkrétne metódy, ktoré taliansky zákonodarca použil na určenie stropu, sú v súlade s hranicami stanovenými samotným nariadením (EÚ) č. 2022/1854, ako aj s právnymi predpismi Únie v oblasti energie, pokiaľ ide o jeho výšku, ako aj okruh subjektov, na ktoré sa vzťahuje.

VÝŠKA

- 13 Hoci referenčná cena uvedená v článku 15a ods. 3 písm. a) sa pohybuje medzi 56 eur/MWh a 58 eur/MWh, a teda je oveľa nižšia ako cena stanovená na úrovni EÚ vo výške 180 eur/MWh, podľa úradu ARERA je naopak spravodlivá, keďže zodpovedá aritmetickému priemeru cien v každej oblasti trhu zaznamenaných od 1. januára 2010 do 31. decembra 2020, prehodnotených na základe inflácie.
- 14 Vnútroštátny súd uvádza, že podľa odôvodnenia 28 nariadenia (EÚ) č. 2022/1854 sa na účely stanovenia stropu trhových príjmov malo odkazovať na hodiny, počas ktorých bol dopyt najvyšší, teda pred ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine.
- 15 Metóda, ktorú použil taliansky zákonodarca, naopak stanovila priemer cien energií za jednotlivé roky vrátane roku 2020, ktorý bol ovplyvnený anomáliami spôsobenými pandemiou Covid s vylúčením 2021, ktorý okrem toho, že kompenzoval výnimočný stav predchádzajúceho roka znamenal začiatok nového hospodárskeho cyklu bezprecedentného nárastu cien. Vylúčenie roku 2021 zo základu pre výpočet referenčnej ceny viedlo k jej zníženiu o viac ako 10 %.

- 16 Vnútroštátny súd má preto pochybnosti o tom, či je strop trhových príjmov uvedený v článku 15a primeraný a rozumný, keďže nezaručuje, že si výrobcovia budú môcť ponechať 10 % svojich príjmov presahujúcich tento strop, ako to naopak vyžaduje odôvodnenie 39 nariadenia (EÚ) 2022/1854.
- 17 Talianske opatrenie sa tiež javí ako nedostatočné na ochranu investícií vykonaných do odvetvia obnoviteľných zdrojov energie a predovšetkým možnosti realizovať takéto investície v budúcnosti s cieľom rozšíriť využívanie týchto zdrojov, ako to naopak výslovne vyžadujú právna úprava Európskej únie v tejto oblasti.
- 18 Podľa záverov oznámenia Komisie z 8. marca 2022 s názvom „REPowerEU“ nahradenie fosílnych zdrojov obnoviteľnými zdrojmi energie je potrebné čo najskôr realizovať na posilnenie energetickej nezávislosti Európy, takisto v zmysle odôvodnenia 2 smernice (EÚ) 2018/2001 podpora foriem energie z obnoviteľných zdrojov predstavuje významnú súčasť balíka opatrení potrebných na dodržanie záväzku Únie podľa Parížskej dohody o zmene klímy z roku 2015 vrátane záväzného cieľa znížiť do roku 2030 emisie aspoň o 40 %, ktorý je výslovne definovaný ako „zastrešujúc[i]... politiky Únie v oblasti energetiky a životného prostredia“.
- 19 Nedostatok primeraných investícií do odvetvia obnoviteľných zdrojov energie je súčasťou opomenutí štátov v boji proti zmene klímy, o ktorých už rozhodli viaceré vnútroštátne sudy (prípady „Urgenda Foundation“ v Holandsku, „Affaire du siècle“ vo Francúzsku, „Neubauer“ v Nemecku), pričom v súčasnosti prebieha konanie pred Európskym súdom pre ľudské práva (sťažnosť č. 39371/20, 53600/20 a 34068/21).
- 20 Z odôvodnenia 28 v spojení s odôvodnením 29 nariadenia (EÚ) 2022/1854 konkrétne vyplýva, že pri stanovovaní stropu je potrebné ponechať primeranú maržu vo vzťahu k cene, ktorú investori mohli očakávať, s cieľom neohroziť ich počiatočné posúdenie ziskovosti investícií a nenarušiť ich, čo sa naopak nezdá, že by talianske pravidlo posudzovalo.
- 21 Okrem toho, že článok 15a priamo obmedzuje finančnú možnosť podnikov vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov investovať, môže mať aj nepriame účinky, pretože znižuje dôveru investorov v raste tohto odvetvia, čo je v rozpore so zásadami potvrdenými Súdnym dvorom, podľa ktorých je potrebná „dlhodobá podpora investícií do nových zariadení“ (pozri rozsudky z 29. septembra 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, bod 110, a z 1. júla 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 103).

SUBJEKTY, NA KTORÉ SA VZŤAHUJE PREDMETNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

- 22 Článok 15a sa týka len výrobcov energie využívajúcich obnoviteľné zdroje energie.

- 23 Zatiaľ čo nariadenie (EÚ) 2022/1854 podriaďuje stropu príjmov aj výrobcov energie používajúcich hnedé uhlie, surovú ropu a rašelinu a považuje za vhodné stanoviť osobitný strop pre výrobcov používajúcich čierne uhlie, článok 15a nestanovuje žiadnu právnu úpravu pre týchto výrobcov, ktorí preto získali neodôvodnenú výhodu, najmä v období od 1. februára 2022 do 1. decembra 2022, v ktorom nepodliehali žiadnemu stropu príjmov, čím došlo k diskriminácii a narušeniu fungovania trhu.
- 24 Okrem toho, hoci článok 8 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 2022/1854 umožňuje rozlišovať režim uplatniteľný na rôzne zdroje, článok 15a naopak stanovuje jednotný strop príjmov z obnoviteľných zdrojov pre všetky kategórie výrobcov, ktoré sú v ňom uvedené, napriek tomu, že náklady na výrobu energie nie sú rovnaké pre všetky kategórie zariadení, okolnosť, ktorá rovnako zrejme môže viesť k diskriminácii a narušeniu fungovania trhu.
- 25 Napríklad v roku 2022 výrobcovia používajúci vodnú energiu utrpeli v dôsledku mimoriadneho sucha a vysokých teplôt pokles výroby o viac ako tretinu oproti ich historickým úrovňam, zatiaľ čo iní výrobcovia z toho dokonca profitovali, napriek tomu, že podliehali rovnakému stropu príjmov.
- 26 Vnútroštátny súd preto považuje za potrebné položiť uvedené prejudiciálne otázky.

PRACOVNÝ DOKUMENT